

POSTANOWIENIE

Dnia 26 lutego 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z odwołania M. A., P. A., A. A. - prawnych spadkobierców zmarłego S. A. od decyzji Prezesa K. [...] o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w L. z dnia 19 grudnia 2007 roku w sprawie VIII U [...] w przedmiocie wypłaty części uzupełniającej świadczenia, na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 26 lutego 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej M. A. od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 14 listopada 2013 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 14 listopada 2013 r. oddalił apelację S. A. od wyroku Sądu Okręgowego w L. z dnia 12 czerwca 2013 r.

W skardze kasacyjnej M. A., działająca jako następca prawny zmarłego wnioskodawcy, zarzuciła: 1) naruszenie prawa materialnego, a to art. 28 ust. 6 pkt 1 w związku z art. 6 pkt 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, przez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że S. A. od 13 października 2005 r. prowadził działalność rolniczą we własnym imieniu; 2) art. 233 § 1 w związku z art. 328 § 2 k.p.c. oraz art. 316 § 1 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., a także art. 382 i art. 386 § 1 k.p.c., przez nierozpoznanie sprawy, w szczególności zaniechanie przeprowadzenia postępowania dowodowego oraz

wydanie wyroku w oparciu o zgromadzony i poddany ocenie materiał dowodowy, co w konsekwencji doprowadziło do nieprzestrzegania kompetencji rozpoznawczych i kontrolnych sądu odwoławczego i niespełnienia jego procesowej funkcji, a tym samym spowodowało pominięcie części materiału zebranego w postępowaniu, brak wyczerpujących ustaleń i pominięcie odmiennych ustaleń dokonanych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym ze skutkami wskazanymi w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w części oddalającej apelację i przekazanie w tym zakresie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono jej oczywistą zasadnością. W ocenie skarżącej, w toku postępowania apelacyjnego i podejmowanych czynności decyzyjnych związanych z wydaniem zaskarżonego orzeczenia nie została zrealizowana zarówno funkcja rozpoznawcza, jak i kontrolna Sądu odwoławczego, których założenia i istota zostały wyjaśnione w uchwałach składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 1999 r., III CZP 59/98 i z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07. Zdaniem skarżącej, Sąd drugiej instancji dopuścił się naruszenia art. 233 § 1, art. 328 § 2 i art. 382 k.p.c., odnosząc się jedynie do części zgromadzonego przez Sąd pierwszej instancji materiału dowodowego i pomijając część materiału dowodowego mającego równorzędne znaczenie, co „wykluczało prawidłowe ustalenie podstawy faktycznej oraz samodzielłą jego ocenę z punktu widzenia prawa materialnego”. Skarżąca podniosła, że niewyjaśniona sprzeczność z ustaleniami Sądu pierwszej instancji czyni skargę oczywiście uzasadnioną, a pominięcie przez Sąd odwoławczy oceny trafności ustaleń faktycznych odmiennych od przyjętych w zaskarżonym wyroku uniemożliwia weryfikację rozstrzygnięcia oraz stanowi naruszenie art. 328 § 2 i art. 382 k.p.c. W tym zakresie skarżąca odwołała się również do argumentacji przytoczonej w ramach kasacyjnej podstawy naruszenia przepisów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od

przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania koniecznej jest wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że

art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie odwołuje się do oczywistego naruszenia prawa, ale do oczywistej zasadności skargi, co oznacza, że oczywista zasadność skargi może wynikać z oczywistego i kwalifikowanego naruszenia przepisu prawa, pod warunkiem jednak, że skarżący wykaże, iż uchybienie to zadecydowało o wyniku sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574).

Skarżąca nie odnosi się do tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność. Po pierwsze, zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów i oceny dowodów, do której to sfery art. 233 § 1 k.p.c. odnosi się wprost. Z tego względu zarzut obrazy tego przepisu przez sąd drugiej instancji nie może być skutecznie podniesiony. Po drugie, w orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie wyjaśniano, że w myśl art. 382 w związku z art. 328 § 2 k.p.c. obowiązkiem sądu drugiej instancji jest nie tylko zastosowanie właściwego prawa materialnego i usunięcie ewentualnych błędów popełnionych w tym zakresie przez sąd pierwszej instancji, ale także dokonanie własnych ustaleń faktycznych. Jeżeli te ustalenia odpowiadają w pełni ustaleniom poczynionym przez sąd pierwszej instancji, to nie ma potrzeby ich powtarzania i wystarczy, że sąd odwoławczy się na nie powoła i je zaaprobuje. Tylko wówczas, gdy sąd drugiej instancji dokonuje zmiany ustaleń faktycznych, konieczne jest przedstawienie w uzasadnieniu wyroku wywodu zawierającego pełną ocenę dowodów, z którego to uzasadnienia będzie wynikać całość (odmiennej) podstawy faktycznej rozstrzygnięcia (por. np. wyroki z dnia 30 września 2009 r., V CSK 95/09, LEX nr 688059 oraz z dnia 18 września 2014 r., III PK 2/14, LEX nr 1541205). Nic innego nie wynika również z powołanych przez skarżącą uchwał składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego. Sąd Apelacyjny nie prowadził postępowania dowodowego i nie zmieniał ustaleń poczynionych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, które zaaprobował i przyjął za własne, czego skarżąca nie neguje. Co prawda skarżąca powołuje się na „niewyjaśnioną sprzeczność z ustaleniami sądu I instancji” oraz pominięcie „oceny trafności - odmiennych od przyjętych w zaskarżonym wyroku - ustaleń faktycznych”, ale tych sprzeczności i odmiennych ustaleń nawet nie wskazuje. Natomiast odwoływanie się przez skarżącą do argumentacji przytoczonej

w ramach podstawy kasacyjnej jest chybione, gdyż Sąd Najwyższy na etapie przedsądu nie jest zobowiązany do poszukiwania takich okoliczności w podstawach kasacyjnych oraz ich uzasadnieniu i formułowanie za skarżącego prawidłowego wniosku w tym zakresie. Z wywodów skarżącej wynika, że w istocie chodzi jej o zajęcie przez Sąd Najwyższy stanowiska co do zarzutów kasacyjnych, jednak taka okoliczność nie uzasadnia zaangażowania tego Sądu w rozpoznanie skargi.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.